

SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

I föreliggande rapport görs en genomgång av den svenska skogspolitiken. Mot bakgrund av analysen ger vi även preciserade förslag på hur en ny skogspolitik enligt vår mening bör utformas. I huvudsak innebär vårt förslag en betydande avreglering och att större frihet ges åt den enskilde skogsägaren. Vårt förslag innebär att staten inte längre i detalj skall söka styra virkesproduktionen utan i stället skall koncentrera sig på att skydda allmänintresset i skogen. Mer konkret innebär detta att skyddet av de skogliga naturvärdena blir samhällets främsta skogspolitiska uppgift. Virkesproduktionen kan överlåtas åt virkesmarknaden.

Som rapporten utvisar har det skett en stegvis utbyggnad av den svenska skogspolitiken, och allt fler regler har fogats till Skogsvårdslagen. Det är troligt att den nära kopplingen till jordbruket och dess regleringar här har haft stor betydelse. Skogspolitiken har i hög grad styrts av åsikten att staten av näringspolitiska skäl bör reglera sektorn. Förenklat uttryckt har ambitionen varit att förmå framför allt de privata skogsägarna att producera mycket virke för att säkerställa de skogsindustriella behoven. Speciellt tydliga blev dessa näringspolitiska ambitioner på 1980-talet då omfattande regleringar kompletterades med ett generöst bidragssystem.

Det finns enligt vår mening flera anledningar till att ompröva huvudinriktningen i den gällande skogspolitiken. Det finns enligt vår mening inte längre behov av en skogspolitik som i detalj söker styra skogsskötseln. Volymmässigt finns det gott om skog i landet. Vad beträffar markens produktionsförmåga gäller snarast att skötseln i vissa områden är alltför intensiv i förhållande till ekonomiska och ekologiska kriterier. Slutligen är den svenska skogsägaren i dag kunnigare och mer intresserad av skogsskötseln än tidigare generationer. Dessa och andra skäl talar för en kraftig avreglering. Det finns enligt vår mening inga skäl till att ha detaljerade regler om t ex röjning och gallring, lägsta och högsta slutavverkningsålder eller val av trädslag. En avreglering innebär heller ingen fara ur ekonomisk eller ekologisk synvinkel. En kraftigt utvidgad frihet för den enskilde skogsägaren vad avser skötselmetoder, val av trädslag och avverkningstidpunkt främjar den skogliga naturvården eftersom det bidrar till variation och spridning av de biologiska riskerna. Vad avser skogsindustrins råvaruförsörjning löses denna med de normala marknadssignalerna.

Vi anser att skogspolitiken i huvudsak bör vara inriktad på naturvårdens behov, på de externa effekter som skogsbruk ger. Skogspolitiken bör stadga om skyldighet för skogsägaren att säkra återväxten, motverka skador av insektsangrepp osv samt att sköta sin skog så att viss minimihänsyn tas till naturvård, friluftsliv och andra intressen. Skogsägaren bör vidare (som nu) ha anmälningsplikt för avverkning så att olika intressenter kan bevaka de allmänna intressena. Utöver detta bör det icke finnas några tvingande regler för skogsskötseln.

I sak innebär vårt förslag att skogspolitiken till största delen blir en del av naturvårdspolitiken. Vi föreslår därför också att lämpliga delar av de regionala skogsvårdsstyrelserna överföres till kommunerna som får huvudansvaret för tillsynen av den nya skogs- och naturvårdslagen.

Vårt förslag innebär att inte bara en rad lagar utan även en rad ekonomiska stöd och bidrag till skogsbruket avvecklas. I stället kompletteras skogsvårdspolitiken med ett nytt styrmedel: "**Mångbruksfonden**". Denna tillförs varje år ett statligt anslag om förslagsvis 150 milj kr för att köpa specificerade naturvårdstjänster av enskilda skogsägare, t ex ett kontrakt om att ägaren avstår från att avverka ett specifikt område. Fondmedlen fördelas länsvis.

Vårt förslag (se kapitel 4) innehåller naturligtvis en rad andra detaljer, men dess huvuddrag kan beskrivas med ovanstående. Det handlar om en nedtoning av de regleringar som berör virkesproduktionen och en uppgradering av naturvårdsaspekten. Sammantaget innebär vårt förslag en avreglering med samhällsekonomiska vinster.